

Asia: VN/27419/2020

Luonnon virkistyskäytön strategia

Yleinen lausunto

Voitte tässä lausua yleisesti luonnon virkistyskäytön strategiasta

Etelä-Karjalan liitto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnon virkistyskäytön strategialuonnoksesta.

Virkistyskäytön ja muiden maankäytön muotojen yhteensovittaminen nähdään Etelä-Karjalassa tarpeellisenä ja nyt laadittava strategia on tervetullut. Strategia on laadittu laajassa monialaisessa yhteistyössä, mikä on edellytys kattavan esityksen tuottamiseksi.

Johdanto

Voitte tässä lausua luvusta 1: Johdanto (1.1 Hallinnollinen tausta ja työn käynnistäminen, 1.2 Strategian tavoitteet)

Luvussa 1.2 on asetettu seuraavat viisi tavoitetta: Lähiluonnon saavutettavuus, Kansanterveyden edistäminen, Luonnon kestävyys vaaliminen virkistyskäytössä, Voimavarojen ja yhteistyön varmistaminen ja Luonnon virkistyskäytön monimuotoisuus. Tavoitteet ovat kannatettavia, mutta samassa yhteydessä olisi ollut hyvä asettaa mittareita niiden toteutumisen seuranta varten.

Vaikutusten arviointi olisi ollut syytä olla strategialuonnoksen liitteenä, ympäristöselostushan laaditaan yhdessä kuultavaksi asetettavan

suunnitelma- tai ohjelmaluonnoksen kanssa. Itse strategialta olisi voinut toivoa viimeistellympää kieltä ja osin sisältöäkin. Taustatiedot ovat hyvin kattavat, mutta toteutuksen kannalta oleelliset sisällöt, kuten seuranta, ovat hyvin suppeita.

Luonnon virkistyskäytön nykytila

Voitte tässä lausua luvusta 2: Luonnon virkistyskäytön nykytila (2.1 Käsitteet, 2.1 Seurantatietoa luonnon virkistyskäytöstä, 2.3 Luonnon virkistyskäytön mahdollisuudet Suomessa, 2.4 Luonnon virkistyskäytön

resursointi, 2.5 Toimijoiden roolit, 2.6 Lainsäädäntö, 2.7. Luonnon virkistyskäyttöä koskevat muut strategiat ja toimet)

2.5 Toimijoiden roolit

Strategiassa on tunnistettu useita eri toimijoita. Etelä-Karjalan liitto pitää alueellisia sairaanhoitopiirejä (tai tulevia hyvinvointialueita) yhtenä tärkeänä toimijana. Niiden rooli luonnon virkistyskäytön edistämässä tulisi näkyä esimerkiksi alueellisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmissa, joiden toimenpiteet ja mittarit voivat osaltaan kohdistua esimerkiksi luontoliikunnan lisäämiseen. Lisäksi sairaanhoitopiireillä/hyvinvointialueilla on mahdollisuus vaikuttaa paljon nykyistä enemmän esimerkiksi kattavan neuvolatoiminnan kautta (esim. luontoliikuntakasvatus perheille) sekä lähiluontopaikkojen hyödyntämisessä terveys- ja hyvinvointityössä (esim. kuntoutus).

Maakuntaliittojen rooli on strategiassa kuvattu hyvin suppeaksi. Maankäyttö- ja rakennuslaissa maakuntaliitot veloitetaan maakuntakaavaa laadittaessa ottamaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet huomioon. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet sisältävät useita luonnon virkistyskäyttöä sivuavia kohtia, kuten esimerkiksi "Edistetään palvelujen, työpaikkojen ja vapaa-ajan alueiden hyvää saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta. Edistetään kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä sekä viestintä-, liikkumis- ja kuljetuspalveluiden kehittämistä.", "Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta."

Lisäksi maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että maakuntakaavassa kiinnitetään erityistä huomiota mm. virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyteen.

Maakuntakaavoituksessa yhteensovitetään erilaisia maankäytön muotoja, mikä on luonnon virkistyskäytön turvaamisen kannalta oleellista.

Maakuntaliitot vaikuttavat alueelliseen luonnon virkistyskäyttöön myös maakuntaohjelmien ja alueellisten rahoitusten kautta.

Kuntien opetus- ja nuorisotoimilla sekä kouluilla voi olla merkittävä rooli luonnon virkistyskäytön lisäämisessä niin opetus- kuin vapaa-ajan käytön kannalta. Erilaiset opetus- tai nuorisotoimen alaisuudessa toimivat kerhot esimerkiksi voivat keskittyä vaikkapa erätaitojen tai luontoliikunnan opettamiseen.

Hyödyt

Voitte tässä lausua luvusta 3: Hyödyt (3.1 Terveys ja hyvinvointi, 3.2 Talous ja työelämä, 3.3. Kansalaisuus, kulttuuri ja yhteisöllisyys, 3.4 Ympäristön tila ja virkistyskäytön kestävyys)

3.4 Ympäristön tila ja virkistyskäytön kestävyys -luvussa on hyvä nostaa esiin myös tietoa vesistöjen tilasta. Vesiensuojelullista näkökulmaa tarvitaan strategiaan lisää kautta linjan.

Tulevaisuuden näkymät

Voitte tässä lausua luvusta 4: Tulevaisuuden näkymät

Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä

Voitte tässä lausua luvusta 5: Tavoitteet ja toimintalinjaukset vuoteen 2030 mennessä (5.1 Missio, 5.2 Visio, 5.3. Strategiset tavoitteet, 5.4 Toimintalinjaukset)

5.4 Useissa toimintalinjauksissa myös maakuntaliitoilla on oma roolinsa. Esimerkiksi kestävää liikkumista edistetään yhteistyöryhmissä ja maakuntakaavoituksessa. Maakuntaliiton rooli viherrakenteen vaikuttamisessa ja kytkeytyvyyden varmistamisessa on kaavoituksen kautta merkittävä.

Toimeenpano ja seuranta

Voitte tässä lausua luvusta 6: Toimeenpano ja seuranta (6.1 Jatkotyö ja strategian päivittäminen, 6.2 Seuranta, mittarit ja indikaattorit, 6.3 Viestintä)

Luku vaikuttaa keskeneräiseltä. Indikaattorit olisi ollut hyvä olla tässä vaiheessa prosessia jo tiedossa. Seurantakelpoisten mittareiden määrittelyn lisäksi seurantaan on syytä nimetä vastuutahot. Vaikutusten arviointi olisi ollut hyvä olla liitteenä.

Blomqvist Laura
Etelä-Karjalan liitto